

ΑΠΟΤΙΜΗΣΕΙΣ - ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Προοίμιο

Δεν αρκεί να γνωρίζουμε ένα μικρό μέρος και να αγνοούμε το όλον. Το όλον διαθέτει ιδιότητες και χαρακτηριστικά που δεν υπάρχουν στα απομονωμένα μέρη, όπως ενδέχεται ορισμένες ιδιότητες των μερών να αποκλείονται από τους περιορισμούς που θέτει το όλον.

Ισχύει η βασική αρχή που διατύπωσε ο Pascal: *«Καθώς όλα τα πράγματα έχουν προκληθεί από άλλα και προκαλούν άλλα, στηρίζονται σε άλλα και στηρίζουν άλλα, συνδέονται έμμεσα και άμεσα και όλα επικοινωνούν με έναν φυσικό και ανεπαίσθητο δεσμό που ενώνει τα πιο απομακρυσμένα και τα πιο διαφορετικά, θεωρώ αδύνατο να γνωρίζει κανείς τα μέρη χωρίς να γνωρίζει το όλον, όπως και να γνωρίζει το όλον χωρίς να γνωρίζει το καθένα από τα μέρη».*

Αυτό σημαίνει ότι οι σχέσεις μεταξύ των πραγμάτων είναι γραμμικές, ή αναλογικές αλλά και ολογραμμικές. Το μεμονωμένο στοιχείο περιέχει, συνήθως, το όλον του οποίου είναι μέρος και που συγχρόνως είναι δικό του μέρος. Τούτο ισχύει για όλα τα έμβια, αλλά και τις κοινωνίες, λαούς και την ανθρωπότητα ολόκληρη.

Ο όρος «κλαστική παιδεία» (κουλτούρα) νοείται ως πνευματική καλλιέργεια γνώσεων, αξιών, συμβόλων που προσανατολίζουν και οδηγούν τις ανθρώπινες ζωές. Προετοιμασία για τη ζωή. Ανακάλυψη του εαυτού μας και αποκάλυψη των προσδοκιών-αληθειών μας. Λογοτεχνία, ποίηση, κινηματογράφος, ψυχολογία, φιλοσοφία οφείλουν να συγκλίνουν, ώστε να συνιστούν σχολεία της κατανόησης της ανθρώπινης ποιότητας.

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από πλήρη έλλειψη κατανόησης, μεταξύ των μελών της κοινότητας, αλλά και των παιδιών και των γονιών. Χωρίς, όμως, την ανθρώπινη κατανόηση οι θεσμοί καταρρέουν. Η απλή επικοινωνία δεν φέρνει την κατανόηση.

Η πληροφορία φέρνει μια ενημέρωση, αναγκαία, αλλά δεν συνιστά ικανή συνθήκη για την ηθική ανθρώπινη κατανόηση, που περιέχει συμπάθεια, ενσυναίσθηση, γενναιοδωρία και συνιστά μια επιταγή κλειδί για την εποχή μας.

Αποτιμήσεις-Συγκεφαλαίωση

Η ανάπτυξη των γενικών ικανοτήτων του πνεύματος ευνοεί παράλληλα την ανάπτυξη των ειδικών ικανοτήτων, παρ' όλο που είναι διαδεδομένη μια αντίθετη άποψη. Η ολιστική παιδεία, ήτοι ο συνδυασμός γενικής μόρφωσης με την εξειδικευμένη εκπαίδευση αρμόζει καλύτερα στην ανθρώπινη προσωπικότητα, το πλέον πνευματικό ον της Πλάσης. *«Η γνώση δεν μας κάνει ούτε καλύτερους ούτε ευτυχέστερους»* (Κλάϊστ). Η Ολιστική παιδεία μπορεί να μας βοηθήσει να γίνουμε καλύτεροι και, εάν όχι ευτυχέστεροι, να μας μάθει να επωμιζόμαστε την πεζότητα και να ζούμε τη δημιουργικότητα.

Είναι πλέον επιτακτική ανάγκη μια παιδεία, που αναπτύσσει πλήρως τον ανθρώπινο εγκέφαλο. Μια ολιστική νοημοσύνη με ανανεωμένο πνεύμα της κλασικής κουλτούρας που ευνοεί την ικανότητα να ανοιγόμαστε σε όλα τα μεγάλα προβλήματα, να στοχαζόμαστε, να συλλαμβάνουμε τις πολυπλοκότητες και να ολοκληρώνουμε τη ζωή μας, ώστε να ρίχνουμε φως στη γνώση, που συνδυάζει αρμονικά την ανθρωπιστική και επιστημονική παιδεία.

Απαιτείται μια διαρκής μεταρρύθμιση και εναρμόνιση στον τρόπο σκέπτεσθαι, συναισθάνεσαι και πράττειν, που αρμόζει σε ανθρώπινα όντα. Μια νοημοσύνη που συνιστά αξία και με τον προσανατολισμό της προς το γενικό καλό αναβαθμίζεται σε αρετή. Φέρνει σε συνεργασία, άμιλλα και αγάπη τους ανθρώπους για να λύνουν μαζί τα κοινά προβλήματα και να μην εκτρέφει τον ανταγωνισμό, το μίσος, την αντιπαλότητα.

Παιδεία που αρχίζει από την Οικογένεια, συνεχίζεται στο Σχολείο και δια βίου στην Κοινότητα.

Να ξαναβρούμε τον διπλανό μας, ως συνάνθρωπο, συνεργάτη και συμπολεμιστή στα κοινά προβλήματα. Όχι αντίπαλο.

Η περιπέτεια της **ανθρωποποίησης** ξετυλίχθηκε μέσα από τη στέρηση και τον πόνο. Ο Άνθρωπος είναι γέννημα του Πόρου και της Πενίας, ήτοι του Έρωτα. **Ό,τι ζει αναγεννιέται αδιάκοπα.** Κάθε έμβιο, η κοινωνία, η πνευματική καλλιέργεια, η αγάπη πρέπει να ανανεώνονται. **Ό,τι πολύτιμο υπάρχει στη Γη μας είναι ευπαθές, σπάνιο και προπαντός αβέβαιο απέναντι στο πεπρωμένο. Ζούμε σε ένα ωκεανό αβεβαιότητας βρίσκοντας μόνο κάποιες νησίδες βεβαιότητων.**

Είμαστε υποχρεωμένοι να μάθουμε να επιβιώνουμε μέσα στην **αβεβαιότητα** και να μην πέφτουμε σε σκεπτικισμό. Μια στρατηγική που συνιστά τέχνη ζωής. **Μια αυθεντική συνείδηση του αβέβαιου. Μια αναζήτηση των σημαντικών πραγμάτων μέσα στην αβεβαιότητα.**

Να αποφεύγουμε την **απατηλή βεβαιότητα** που τυφλώνει και να πιστέψουμε στις δικές μας δυνάμεις, με τις οποίες χτίζουμε την πίστη μας και να βάλουμε ένα στοίχημα, ως πρόσωπα ευθύνης, για επιτυχή αντιμετώπιση της αβεβαιότητας.

Τις δυσκολίες δεν μπορούμε να τις αναθέτουμε, πάντοτε, σε άλλους. Είμαστε υποχρεωμένοι να τις διαχειριστούμε ΟΛΟΙ μαζί και ο καθένας να αναλάβει τις δικές του ευθύνες και καθήκοντα.

Μαζί με το απρόβλεπτο έρχονται και πολλά «δυσάρεστα μηνύματα»: **αβεβαιότητα, αμφιβολία, ανησυχία, άγχος, φόβος, πόνος...** που μάς τρομάζουν, όταν ξεπερνούν τις δυνάμεις μας. Όταν, όμως, **τεθούν μέσα στα μέτρα αντοχής μας** γίνονται «ευεργετικά» (!) γιατί μας προειδοποιούν και μας εκτρέπουν προς ορθή κατεύθυνση και προσαρμογή.

Σε εμάς επαφίεται η διεύρυνση των ορίων μας και η ενίσχυσή τους με την αगाστή συνεργασία του διπλανού μας, με τον γείτονα, τον συμπολίτη μας, τον συμπατριώτη μας. Η παιδεία, ως καλλιέργεια προσώπων συνιστά υπέρτατο καθήκον όλων μας. Επιβάλλεται από την **απόλυτα βέβαιη αβεβαιότητα** που θα τη συναντάμε στη ζωή μας.

Παιδεία συνιστά μια ιερή αποστολή μετάδοσης ανθρωπινότητας. Όχι απλά μια ανάπτυξη τεχνικής και επιδεξιότητων, αλλά καλλιέργειας αξιών και αρετών με γνώμονα το γενικό καλό, από το οποίο ανταποδοτικά προκύπτει και το προσωπικό.

Είναι απόλυτη ανάγκη να ξεπεραστεί η **γενική ακηδία**, που ήδη κυριαρχεί στη ζωή μας. Το κίνητρο είχε ήδη επισημανθεί από τον Πλάτωνα. Έρωτας, που είναι ταυτόχρονα επιθυμία, ευχαρίστηση και αγάπη για τη γνώση και επιτρέπει να κυριαρχήσουμε στην απόλαυση που είναι **συνυφασμένη με τον πόνο.**

Όπου δεν υπάρχει έρωτας ανακύπτουν προβλήματα χρημάτων για τον διδάσκοντα και ανία για τον διδασκόμενο. Απαιτείται μια σταθερή πίστη στην καλλιέργεια και στις δυνατότητες του ανθρωπίνου πνεύματος. **Αποστολή, ομολογουμένως, δύσκολη, γιατί απαιτεί άριστο συνδυασμό τέχνης, πίστης και αγάπης. Αλλά οι καρποί της τροφοδοτούν την ευλογημένη ζωή μας.**

Η επιστήμη είναι απόλυτα αναγκαίος παράγοντας προόδου της ανθρωπότητας, γιατί μας οδηγεί στην **αλήθεια**, αλλά δεν είναι ο μόνος τρόπος για να ανακαλύψουμε την **αλήθεια.** Και οι προσεγγίσεις των ποιητών, των φιλοσόφων, οραματιστών κ.α. δημιουργούν ένα υγιές, ευτυχισμένο, πολύπλευρο άτομο που είναι πιθανότατα **καλύτερος επιστήμονας και δημιουργική προσωπικότητα. Κινητήριες δυνάμεις θετικής πορείας συνιστούν οι καθιερωμένες αξίες: ομορφιά, αλήθεια, αρίστευση, ολοκλήρωση (πληρότητα), δικαιοσύνη, τάξη, συνέπεια, αρμοστικότητα...**

Οι **ανεκτίμητες, αυτές, αξίες** καλλιεργούνται μοναδικά: **Στην Οικογένεια** που είναι η ζεστή φωλιά, **στην οποία επώαζεται, ως καρπός αγάπης, η ίδια η ζωή.** Εκεί το άτομο διαμορφώνει την προσωπικότητά του. **Στο πρόσωπο της μητέρας αναγνωρίζει τον άλλον άνθρωπο, ως καθρέφτη του εαυτού του. Στον πατέρα οραματίζεται τον εαυτό του.**

Στην υγιή Κοινότητα συνανθρώπων, όπου συνδέονται με σεβασμό και κατανόηση και αναπτύσσονται ολοκληρωμένοι πολίτες δημοκρατικής ευθύνης και στην **σεβαστή Πατρίδα,** που συνιστά τον πιο γόνιμο ζωτικό χώρο για την ανάπτυξη του σημερινού και μελλοντικού ανθρώπου, από την οποία αναδύονται η ευαρέσκεια και η δυνατότητα εξασφάλισης όλων των

ανθρώπων αγαθών. Κρυσταλλώνεται μέσα στην ιστορική διαδρομή και συνάμα εκφράζει ένα ευαγές μέλλον των επόμενων γενεών. *Ξεπερνάει το κατώφλι της ιερότητας και εισέρχεται στην αγιότητα. «...απάντων τιμιώτερον και αγιότερον ...εστί η πατρίς..»(Σωκράτης).*

Ας μεταρρυθμίσουμε, λοιπόν, τον τρόπο σκέπτεσθαι, συναισθάνεσθαι και πράττειν, με την ενσυνείδητη ευθύνη ότι είμαστε μέλη της Οικογένειας, Κοινωνίας και της Πατρίδας μας.

Τότε ο δρόμος μας θα είναι πιο βέβαιος και πιο αισιόδοξος!

Δημήτρης Μπάκας

13 Δεκ. 2024